

Nivåinplacering SeQF (Sveriges referensram för kvalifikationer): Sprängarbas - Sprängkort klass A

Diarienummer	MYH 2020/1360
Datum för beslut	5 november 2020
Beslutets innehåll	<p>Att kvalifikationen Sprängarbas – Sprängkort klass A, enligt ansökan från Svenska Bergteknikföreningen, inplaceras på nivå 5 i Sveriges referensram för kvalifikationer.</p> <p>Av 8 § förordning (2015:545) om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande framgår att den som har fått bifall på en ansökan enligt 4 § ska till Myndigheten för yrkeshögskolan anmäla om kvalifikationen inte längre utfärdas eller om den väsentligt förändras.</p>
Föredragande	Handläggare Maria Björklund
Deltagande vid föredragningen	Enhetschef Jenny Twana Handläggare Magnus Sjöström

Jenny Twana
Enhetschef

Kvalifikationsbevis

ALLMÄNT

Organisationsnummer/personnummer

802000-3144

Namn på kvalifikationen

Sprängarbas - Sprängkort klass A

Verksamhetsområde

Bygg och anläggning

Beslutsdatum

2020-11-05

Utfärdaren av kvalifikationen

Svenska Bergteknikföreningen

Kvalifikationsområde

Övrigt yrke

Beslut upphör att gälla

2030-11-05

KVALIFIKATIONSNIVÅ

SeQF-nivå 5

EQF-nivå 5

RESULTAT AV LÄRANDE

Kunskaper

Sprängarbasen:

har specialiserade kunskaper om utförande av ett sprängarbete på säkert sätt;
har kunskap om ett sprängarbets miljömässiga omgivningspåverkan;
har specialiserade kunskaper om användning av explosiva varor;
har specialiserade kunskaper i sprängteknik ovan och under mark;
har fördjupade kunskaper om gällande bestämmelser avseende sprängarbete;

Färdigheter

Sprängarbasen:

kan planera och på säkert sätt utföra ett sprängarbete;
kan på ett säkert sätt hantera explosiva varor;
kan på ett säkert sätt ladda, koppla upp och avfira en salva;
kan på ett säkert sätt hantera explosiva varor;
kan upprätta sprängplaner och sprängjournaler;

Kompetenser

Sprängarbasen:

kan kritiskt bedöma riskerna för inre och yttre miljö vid ett sprängarbete och självständigt planera arbetet enligt dessa förutsättningar;
kan självständigt upprätta sprängplaner med borr-, ladd- och tändplaner;
tar ansvar för att instruera deltagande personal i sprängarbetet;

tar ansvar för att sprängarbetet laddas, kopplas och avfyras på säkert sätt enligt gällande sprängplan;
värderar resultatet av en avlossad salva och ansvarar för kontroll och åtgärder vid eventuellt uppkomna dolor (ej detonerade explosiva varor);

Legitimitet i verksamhetsområdet

Svenska Bergteknikföreningen (f.d. Bergsprängningskommittén) är en ideell förening för företag som arbetar med projektering, byggande och drift av berganläggningar och gruvor samt tillverkare av maskiner och utrustning för drivning av tunnlar. Medlemmarna utgör en väsentlig del av svenskt näringsliv. Föreningens består av 87 medlemsföretag (2019). Medlemsföretagen har en stor bredd och bland medlemmarna finns bl.a. statliga expert- och förvaltningsmyndigheter, gruvföretag, byggföretag, tillverkare av explosiva varor, universitet och högskolor, tekniska konsultföretag, privata utbildningsföretag, tillverkare av maskiner och material för anläggningsändamål samt flera av Sveriges största branschföreningar inom det bergtekniska området.

Föreningens huvuduppgift är att en gång om året anordna Bergdagarna. Då avrapporteras Svenska Bergteknikföreningens verksamhet under det gångna arbetsåret. Vidare hålls föredrag om intressanta bergarbeten, tekniska nyheter, marknadsutveckling m.m. All information tillhandahålls kostnadsfritt till allmänhet och medlemmar. På bergdagarna delas även priset till årets bergsprängare ut, ett pris som instiftades 1988. Priset tilldelas den som har ett gediget yrkeskunnande, stort intresse och engagemang i bergsprängning, gott anseende och väl genomförda sprängningsprojekt.

De stora stålföretagen inledde 1946 ett unikt samarbete i Hårdmetallkommittén, för att utveckla hårdmetallskär för bergborring. Detta samarbete kröntes med framgång. Efter en tid av översamhet ombildades kommittén 1957 till Bergsprängningskommittén, då man fann att man behövde ett forum för kunskapsutbyte för hela bergsprängningsbranschen. Detta har senare kommit att omfatta all teknik som rör undermarksbyggande i berg. Från och med 1 juli 2017 har Bergsprängningskommittén officiellt bytt namn till Svenska Bergteknikföreningen efter att ha utökat samarbetet med Stiftelsen Bergteknisk Forskning (BeFo) och för ytterligare breddning av verksamheten. Svenska Bergteknikföreningen finns representerat i SGU:s Mineralresursråd samt i SGU:s Råd för fysisk Planering (www.sgu.se). SGU är myndigheten för frågor om berg, jord och grundvatten i Sverige.

Den tekniska utvecklingen ställer allt större kunskapskrav på medlemsföretagens anställda. I Svenska Bergteknikföreningens uppgifter ingår att bevaka dels utvecklingen inom högskolor och universitet dels frågor som rör utbildning av bergarbetare (se även under Internationella samarbetsorganisationer). Det stora kunnandet som finns samlat inom medlemskretsen är en stor tillgång för branschen och för beslutsfattare inom statlig och kommunal förvaltning.

Svenska Bergteknikföreningen eftersträvar att vara utfärdare av kvalifikationer som kopplar till det bergtekniska området. Svenska Bergteknikföreningen bedriver inte själv utbildningar men säkerställer innehåll och kvalitet genom att godkänna examinatorer och utfärda certifikatet – sprängkort klass A.

Certifikatet Sprängkort klass A har haft samma utseende sedan 1976. Idag utfärdas cirka 150-200 certifikat varje år och sedan 1976 har ungefär 10000 stycken certifikat utfärdats. Certifikatet används som kompetensbevis inom berg- och anläggningsindustrin, för tillståndsgivning av Polismyndigheten och Sveriges kommuner och regioner. Certifikatet är sedan det började utfärdas ett sätt att visa att innehavaren uppfyller Arbetsmiljöverkets krav för en sprängarbas avseende dokumenterad teoretisk kunskap om sprängning samt minst ett års praktik från sprängarbete.

Examen eller motsvarande

Certifikat

UTFÄRDARE AV KVALIFIKATIONEN

Beskrivning av utfärdarens förhållande till kvalifikationen

Se beskrivningen av Svenska Bergteknikföreningen i avsnittet Legitimitet i verksamhetsområdet.

Det certifikat som Svenska Bergteknikföreningen utfärdar benämns Sprängkort klass A. Den som innehar certifikatet har uppnått kraven för kvalifikationen sprängarbas – Sprängkort klass A samt har minst ett års praktik med utförande av sprängarbete under handledning av en sprängarbas. Praktiken bedöms utifrån intyg från den som varit handledare eller handledarens arbetsgivare. Sammantaget innebär det att den som innehar certifikatet Sprängkort klass A uppfyller Arbetsmiljöverkets krav för en sprängarbas avseende dokumenterad teoretisk kunskap om sprängning samt minst ett års praktik från sprängarbete. På certifikatet noteras vilka områden som praktiken har omfattat t.ex. Tunnel och bergrum, pall och rör grav samt om detta skett inom område som omfattas av detaljplan.

Svenska Bergteknikföreningen är en ideell förening och har därmed ingen affärsverksamhet för utbildningar eller rollen som examinator. Svenska Bergteknikföreningens uppgift är att säkerställa att de examinatore som är godkända av föreningen uppfyller ett antal minimikrav.

Svenska Bergteknikföreningen tar som utfärdare av kvalifikationen sprängarbas – Sprängkort klass A över ansvaret för certifikatet från det informella råd, Rådet för Sprängteknisk Utbildning (RfSU) som sedan 1976 haft detta ansvar men som idag inte längre existerar.